

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sodba Pdp 465/2010

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VDS0006055

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne spore

Datum: 21.10.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: redna odpoved pogodbe o zaposlitvi - poslovni razlog - posebno pravno varstvo pred odpovedjo - svet delavcev - soglasje k odpovedi - prava volja - grožnja

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

Zveza: ZDR člen 11, 88, 88/1, 88/1-1, 113. ZSDU člen 96, 98, 98/1, 98/1-2. OZ člen 45, 46, 49.

Besedilo

Jedro:

Tožnica – članica sveta delavcev, ki je prejela redno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, je lahko v individualnem delovnem sporu, v katerem se je presojala zakonitost odpovedi, uveljavljala napake volje posameznih članov organa – sveta delavcev pri podaji soglasja k odpovedi. Ker je bilo na podlagi njenih navedb ugotovljeno, da soglasje ni bilo izraz prave volje obeh članov sveta delavcev, ampak je bilo posledica grožnje tožene stranke enemu od članov sveta delavcev, je redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, ki temelji na takem soglasju sveta delavcev, nezakonita.

Izrek:

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijana sodba sodišča prve stopnje.

Obrazložitev:

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo ugodilo tožbenemu zahtevku tožeče stranke, ki je zahtevala od tožene stranke :

ugotovitev nezakonitosti in odpravo redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi (iz poslovnega razloga) z dne 17. 7. 2009 (1. točka izreka);

ugotovitev, da delovno razmerje tožeče stranke pri toženi stranki še vedno traja, z vsemi pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi z dne 1. 3. 2005 (2. točka izreka);

vrnitev nazaj na delo na delovno mesto vodje finančno – računovodske službe I in plačilo plač (pravilno: nadomestila plač) ter plačilo prispevkov in davščin za čas od 5. 6. 2009 dalje do ponovnega nastopa dela, zmanjšanih za neto nadomestilo za čas brezposelnosti, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva zapadlosti posamezne plače (od 15. dne v mesecu) do plačila (3. točka izreka).

Sklenilo je, da je tožena stranka tožnici dolžna plačati stroške postopka v višini 1.149,00 EUR v roku osmih dni, po preteku tega

roka z zakonskimi zamudnimi obrestmi (od zapadlosti) do plačila (4. točka izreka), ter da tožena stranka sama trpi svoje stroške postopka (5. točka izreka sodbe).

Zoper navedeno sodbo se pritožuje tožena stranka iz vseh pritožbenih razlogov, to je zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja ter zmotne uporabe materialnega prava, s predlogom, da pritožbeno sodišče izpodbijano sodbo spremeni in zavrne tožbeni zahtevek, oz. jo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. V pritožbi graja odločitev sodišča prve stopnje, ki temelji le na enem dejstvu in enem dokazu. Sodišče je odločilo, da pri podaji soglasja sveta delavcev po členu 113 ZDR na strani njegovega člana D. njegov podpis in podano soglasje nista bila njega prava volja in je na tej podlagi zaključilo, da soglasje ni bilo podano in da je zato odpoved pogodbe o zaposlitvi nezakonita. Sodišče prve stopnje se je spustilo v obravnavanje oblikovanja volje posameznega člana sveta delavcev pri sprejemanju odločitve, pri čemer je uporabilo določila splošnih civilnih predpisov – OZ, ni pa pri tem presojalo določil ZDR niti ZSDU. Ugotovilo je, da postopek pridobitve soglasja ni določen in da določila postopka pri pridobitvi soglasja niso bila kršena oz. da ima svet delavcev na podlagi ZSDU pravna sredstva in pravno varstvo v zvezi s podanim soglasjem kot aktom tega organa. Zgrešena je odločitev sodišča, ki se je v tem postopku spustilo v obravnavanje volje posameznih članov pri odločanju o tem, ali bo svet delavcev soglasje podal ali ne. Tožnica ni legitimirana v obravnavanem sporu uveljavljati teh dejstev in okoliščin, sodišče pa ni pristojno o tem odločati v individualnem delovnem sporu, niti ne gre za predhodno vprašanje. Sodišče je spregledalo dejstvo, da je svet delavcev kolektivni organ, ki je odločal o podaji soglasja na podlagi konsenza, kot sta izpovedali obe priči – D. in Š., ki sta se ob podaji odločitve slišala, se uskladila in dogovorila in svojo odločitev tudi podpisala. Volje posameznega od članov kolektivnega organa in eventualne napake volje ni možno presojati v tem postopku, za to obstajajo pravna sredstva po ZSDU. Izražene volje enega od članov kolektivnega organa tudi ni možno tolmačiti ob uporabi 12. člena ZDR ter členov 45, 46 in 49 OZ, saj

se te določbe za tovrstne postopke, kot je podaja soglasja, ne morejo uporabljati. Sodišče se je sklicevalo na navedene določbe in ugotovilo, da volja, ki naj bi jo izrazil D., ni bila prava volja, ampak naj bi imela napake, zato je sprejelo odločitev, da soglasje ni podano in da je odpoved nezakonita. V navedenih členih ni predpisana neveljavnost ali ničnost posla, ampak le izpodbojnost, kar pomeni, da je treba tak posel izpodbijati v za to določenem postopku, in šele na tej podlagi, v kolikor je izpodbit, se lahko šteje, da tak posel ne obstoji. Sodišče ni raziskalo, ali je svet delavcev ali upravičena oseba po postopku po ZSDU zahtevala odpravo takega soglasja in bila pri tem uspešna. Po členu 12 ZDR je uporaba splošnih načel civilnega prava dopustna le glede prenehanja pogodbe o zaposlitvi, ne pa za presojo drugih aktov, zlasti ne tistih, ki imajo svoj temelj v odločanju po ZSDU. Sodišče je tudi pri presoji ugotavljanja prave volje D. napačno ugotovilo dejansko stanje in napačno presodilo dokaze. Ni upoštevalo, da gre za odločanje v okviru kolektivnega organa in dogovor med članoma sveta, kako bosta odločila, na tak dogovor oz. na oblikovanje njunih volj ni mogel nihče vplivati. Pri presoji izjave D. je sodišče upoštevalo le del izvedenih dokazov, v celoti pa je prezrlo 239. člen ZPP in dejstvo, da so bile priče med seboj soočene. Z izvedbo soočenja je sodišče po ZPP priznalo, da se izjave prič med seboj razlikujejo, soočenja pa ni ovrednotilo in presojalo, čeprav gre za enega ključnih dokazov v tej zadevi. Sodišče je navedlo, da od šestih zaslišanih prič verjame le D., čeprav so izpovedbe ostalih – direktorja, K., Š. in T. – povsem skladne, od njih odstopa le Š., ki pa osebno ni bila navzoča pri nobeni zadevi in je s pričami kontaktirala le preko telefona. Priča T. je jasno povedala, da omenjanja znižanja plač ni bilo, taka pa tudi ni bila politika družbe, saj bi omenjanje zniževanja plač v razgovoru s člani sveta delavcev pomenilo katastrofo za delodajalca in odhod kadrov. Sodišče je pri podaji soglasja ugotovilo, da postopek ni bil kršen, kar pomeni, da je bil pridobljen v legalnem postopku, tako da je bila iz odločanja izvzeta tožnica. Oblikovanje volje enega od udeležencev in presojanje take volje v tem postopku ne more biti predmet odločanja sodišča. Tudi v primeru eventualnih napak sprejeta odločitev ni neveljavna, je le izpodbojna in velja, dokler ni izpodbita, izpodbijal pa je ni še nihče. Izpodbojnost pa lahko velja le za naprej, ne pa za nazaj, saj sodišče ničnosti niti ne zatrjuje in razlogov zanj očitno ni našlo.

Pritožba ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijano sodbo v mejah uveljavljenih pritožbenih razlogov, pri čemer je po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb postopka iz 2. odstavka 350. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP – Ur. l. RS št. 26/99 in nasl.) in na pravilno uporabo materialnega prava. Pri tem preizkusu je ugotovilo, da sodišče prve stopnje bistvenih kršitev določb postopka, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti, ni storilo.

Sodišče prve stopnje je pravilno in popolno ugotovilo dejansko stanje glede odločilnih dejstev ter sprejelo materialnopravno pravilno odločitev. Ker je izpodbijana sodba ustrezno obrazložena in vsebuje jasne razloge o odločilnih dejstvih, se pritožbeno

sodišče strinja z razlogi izpodbijane sodbe, v zvezi s pritožbenimi navedbami pa pojasnjuje naslednje:

Tožena stranka je dne 17. 7. 2009 tožnici podala redno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, po predhodnem obvestilu z dne 16. 7. 2009. Tožnica je opravljala delo vodje finančno računovodske službe in je bila članica sveta delavcev tožene stranke. Uprava družbe je dne 3. 7. 2009 sprejela sklep o ukinitvi navedenega delovnega mesta zaradi prenosa dela vodje finančno računovodske službe na zunanjega izvajalca. Dne 16. 7. 2009 je tožena stranka pridobila soglasje sveta delavcev glede navedene redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi tožnici, ki kot članica sveta delavcev uživa varstvo pred odpovedjo v smislu 113. člena Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 42/2002 s spremembami in dopolnitvami – ZDR). Po tej določbi delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi članu sveta delavcev (in drugim varovanim osebam) brez soglasja organa, katerega član je, ali sindikata, če ravna v skladu z zakonom, kolektivno pogodbo in pogodbo o zaposlitvi, razen če v primeru poslovnega razloga odkloni ponujeno ustrezno zaposlitev ali če gre za odpoved v postopku prenehanja delodajalca, varstvo pred odpovedjo za te osebe pa traja ves čas opravljanja njihove funkcije in še eno leto po njenem prenehanju. Soglasje k redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi tožnici sta podpisala oba člana sveta delavcev M.Š. in K.D., tožnica kot predsednica sveta delavcev pa je bila pri odločanju o tem utemeljeno izločena. Iz ugotovitev sodišča prve stopnje nadalje izhaja, da bi moral biti o kadrovskem vprašanju – ukinitvi delovnega mesta oz. spremembi sistemizacije – izpeljan postopek skupnega posvetovanja med svetom delavcev in delodajalcem v smislu 91. do 94. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Ur. l. RS, št. 42/93 do 42/2007 – ZSDU) pred sprejemom odločitve ter da bi v primeru kršitve tega postopka svet delavcev lahko postopal po 98. členu tega zakona, to je zadržal odločitev in sprožil postopek za razreševanje medsebojnega spora. Iz podatkov v spisu ne izhaja, da bi svet delavcev v obravnavani zadevi v roku, določenem v 2. alineji 1. odstavka 98. člena ZSDU, to je v osmih dneh od dneva, ko je bil obveščen o sprejemu odločitve delodajalca, sprožil tak postopek. Pravilno je stališče sodišča prve stopnje, da kršitev v postopku sprejemanja kadrovskih odločitev sama po sebi ne more vplivati na zakonitost odpovedi pogodbe o zaposlitvi posameznemu delavcu. Sodišče prve stopnje pa je tudi ugotovilo, da v 96. členu ZSDU, ki zavezuje delodajalca, da mora v osmih dneh pridobiti soglasje sveta delavcev v določenih primerih, ni urejen primer soglasja k odpovedi pogodbe o zaposlitvi članu sveta delavcev. Zavzelo je pravilno stališče, da se v okviru individualnega delovnega spora o zakonitosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi osebam, varovanim po 113. členu ZDR, presoja veljavnost podanega soglasja sveta delavcev po splošnih načelih civilnega prava, kar pomeni, da se prava volja podpisnikov soglasja oz. morebitne napake volje pri podaji soglasja presojajo v smislu določb 45., 46. in 49. člena Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 83/2001 s spremembami in dopolnitvami – OZ), saj je potrebno uporabiti splošni predpis, ki ureja civilnopravna razmerja, ker ZDR teh vprašanj ne ureja. Pritožbene navedbe tožene stranke s tem v zvezi niso utemeljene. Ni mogoče pritrditi stališču tožene stranke, da tožnica ni legitimirana v individualnem delovnem

sporu uveljavljati napake volje posameznih članov organa – sveta delavcev pri podaji soglasja in da sodišče v tem sporu o tem ni pristojno odločati, niti ne gre za predhodno vprašanje. ZDR v 1. odstavku 111. člena namreč izrecno določa, da se glede sklepanja, veljavnosti, prenehanja in drugih vprašanj pogodbe o zaposlitvi smiselno uporabljajo splošna pravila civilnega prava, če ni s tem ali z drugim zakonom drugače določeno. Ker niti ZDR niti ZSDU ne urejata ničesar v zvezi z veljavnostjo podanega soglasja sveta delavcev v primerih iz 113. člena ZDR, veljajo splošna načela civilnega prava, vključno z določbami OZ, na katere se je oprlo sodišče prve stopnje. Če bi obveljalo stališče tožene stranke, ne bi bila zagotovljena vsebinska presoja oz. popolno varstvo pravic delavca v primerih, kadar je soglasje kolektivnega organa v smislu 113. člena ZDR sicer podano, je pa neveljavno (zaradi kakršnihkoli napak pri sprejemanju odločitve – npr. če gre za odločitev organa, ki mu je potekel mandat, problem sklepčnosti, napake pri glasovanju, sprejem odločitve brez zadostne večine ipd.). Izven delovnega spora namreč delavec praviloma niti ni legitimiran za izpodbijanje odločitve kolektivnega organa. V okviru kakšnega postopka po ZSDU naj bi se veljavnost soglasja presojala, pa tožena stranka v pritožbi niti ne navaja.

Pritožbeno sodišče soglaša tudi z zaključkom sodišča prve stopnje, da podano soglasje ni veljavno, ker ni izraz prave volje obeh članov sveta delavcev, saj je bilo posledica grožnje tožene stranke enemu od članov sveta, to je K.D., da bo v primeru nepodpisa tega soglasja vsem delavcem znižala plačo za 20 %. Tudi pritožbeno sodišče, ob upoštevanju vseh dokazov, izvedenih pred sodiščem prve stopnje, ne dvomi v pravilnost dokazne ocene sodišča prve stopnje, ki je utemeljeno verjelo zlasti K.D., ki je izpovedal, da je podpisal soglasje zaradi tega, ker je direktor dejal, da bodo plače znižane vsem delavcem za 20 %, ter da mu je bilo nekajkrat rečeno, naj stori, kakor ve s podpisom in kako bo zagovarjal (pred delavci) znižanje plače. Nagovarjanje (zlasti s strani direktorja) je, kot je pojasnil, čutil kot neke vrste prisilo, soglasja pa ne bi dal, če ne bi bilo navedb o znižanju plače. Prvostopenjsko sodišče je svojo dokazno oceno prepričljivo in natančno obrazložilo, upoštevalo je tudi določbo 239. člena ZPP in rezultat soočenja posameznih prič ter pojasnilo razloge, zaradi katerih je verjelo zlasti priči K.D., M.Š. in direktorju ter pomočnici direktorja pa ne. Zato so pritožbene navedbe s tem v zvezi neutemeljene. Isto pa velja za pritožbene trditve, da tudi v primeru eventualnih napak sprejeta odločitev ni neveljavna, ampak le izpodbojna in velja, dokler ni izpodbita. Sodišče prve stopnje je namreč, sklicujoč se na smiselno uporabo določb 45., 46. in 49. člena OZ, pravilno presodilo, da soglasje ni veljavno, ker je ugotovilo, da volja enega člana sveta, to je K.D., da se tožnici odpove pogodba o zaposlitvi, ni bila njegova prava volja, soglasje le enega člana sveta, to je M.Š., pa ne zadostuje. Ker soglasje ni bilo veljavno, je sodišče prve stopnje pravilno štelo, da ni bilo podano, kar pomeni, da tožena stranka pri podaji redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi tožnici iz poslovnega razloga ni spoštovala določb 113. člena ZDR. Veljavnost soglasja sveta delavcev k redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, ki je pogoj za zakonitost podane odpovedi, je izpodbijala tožnica v okviru tega individualnega delovnega spora, saj izven takšnega spora izpodbijanje soglasja s strani tožnice, na katero se soglasje nanaša, niti ni možno. Kadar

so določbe o posebnem pravnem varstvu pred odpovedjo kršene, je redna odpoved pogodbe o zaposlitvi nezakonita.

Odločitev sodišča prve stopnje, da je bila redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga nezakonita, je torej pravilna, glede na takšno odločitev pa je prvostopenjsko sodišče utemeljeno ugodilo tudi reintegracijskemu in reparacijskemu zahtevku.

Ker niso podani ne uveljavljani pritožbeni razlogi ne razlogi, na katere se pazi po uradni dolžnosti, je pritožbeno sodišče pritožbo zavrnilo in v skladu z določbo 353. člena ZPP potrdilo izpodbijano sodbo sodišča prve stopnje.

Zveza:

ZDR člen 11, 88, 88/1, 88/1-1, 113. ZSDU člen 96, 98, 98/1, 98/1-2. OZ člen 45, 46, 49.